МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»

Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти

МОЛОДЬ – АГРАРНІЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ

Актуальні питання законодавства,
Ad linguas et culturas per cognitionem
(до мов і культур через пізнання)
та «Психологія організаційного розвитку
та управління персоналом»

18 березня 2026 року

Біла Церква
2026

УДК 001.895:338.43:378-053.6:340.136(063)

Варченко О.М., д-р екон. наук, професор.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук.
Філіпова Л.М., канд. с-г наук.
Ковальчук І.В., канд. юрид. наук.
Обіюх Н.М., канд. юрид. наук.
Рєзнік В.Г., старший викладач.
Шевченко А.М., канд. психол. наук.
Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.
Мостипан О.В., д-р філософії, **відповідальний секретар.**

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.,** д-р філософії, начальник редакційно-видавничого відділу.

Актуальні питання законодавства, Ad linguas et culturas per cognitionem *(до мов і культур через пізнання)* та «Психологія організаційного розвитку та управління персоналом»: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 18 березня 2026 р. – Білоцерківський НАУ. – 204 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: http://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/34

©БНАУ

Однією з важливих складових антимонопольного регулювання є контроль за концентрацією суб'єктів господарювання. Концентрація може здійснюватися у формі злиття, приєднання підприємств, створення спільних підприємств або набуття контролю над іншими суб'єктами господарювання. У випадках, коли така концентрація може призвести до суттєвого обмеження конкуренції, вона потребує попереднього дозволу Антимонопольного комітету України [2].

Окрему увагу законодавство приділяє запобіганню зловживанню монопольним (домінуючим) становищем. Монопольним визнається становище суб'єкта господарювання, яке дозволяє йому самостійно або разом з іншими суб'єктами визначати умови обігу товарів на ринку. Зловживання може проявлятися у встановленні монопольно високих цін, створенні перешкод для доступу на ринок інших підприємств, нав'язуванні невигідних умов договорів тощо.

Небезпечним явищем для економіки є антиконкурентні узгоджені дії (картельні змови), які передбачають погоджену поведінку конкурентів з метою встановлення фіксованих цін, розподілу ринків або обмеження виробництва. Такі дії прямо заборонені законодавством і тягнуть за собою відповідальність у вигляді значних штрафів [2].

Крім того, важливим напрямом є протидія недобросовісній конкуренції, що регулюється Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» [4]. До таких порушень належать поширення неправдивої інформації, неправомірне використання комерційної таємниці, копіювання зовнішнього вигляду продукції та інші дії, що можуть завдати шкоди конкурентам.

В умовах євроінтеграції України особливого значення набуває гармонізація національного законодавства з правом Європейського Союзу у сфері конкуренції. Це сприяє формуванню прозорого конкурентного середовища, підвищенню інвестиційної привабливості держави та зміцненню економічної стабільності.

Отже, антимонопольне регулювання господарської діяльності є необхідним елементом функціонування сучасної ринкової економіки. Ефективна реалізація принципів захисту конкуренції, діяльність Антимонопольного комітету України та вдосконалення законодавства у цій сфері сприяють забезпеченню балансу між свободою підприємницької діяльності та інтересами суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254% D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 02.03.2026).
2. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11 січня 2001 року № 2210-III. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text (дата звернення: 03.03.2026).
3. Закон України «Про Антимонопольний комітет України» від 26 листопада 1993 року № 3659-XII. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12/ed20220507/comp20070311?lang=uk (дата звернення: 04.03.2026).
4. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 7 червня 1996 року № 236/96-ВР. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 04.03.2026).

УДК: 349.42

САЛІЙ О.І., здобувачка вищої освіти
Науковий керівник – **МЕЛЬНИК В.О.,** канд. юрид. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Досліджено правові засади використання земель сільськогосподарського призначення, їх правовий

режим, коло суб'єктів прав на такі землі, особливості охорони земель та відповідальності за порушення земельного законодавства.
Ключові слова: землі сільськогосподарського призначення, правовий режим земель, використання земель, охорона земель, аграрні правовідносини, земельне законодавство.

Землі сільськогосподарського призначення є одним із найважливіших національних багатств України, основою продовольчої безпеки держави, базовим ресурсом розвитку аграрного сектору економіки та особливим об'єктом правового регулювання. В умовах земельної реформи, відкриття ринку землі, євроінтеграційних процесів і воєнних викликів питання належного правового забезпечення використання земель сільськогосподарського призначення набуває особливої актуальності.[1]

Метою даних тез є узагальнення основних положень правового регулювання використання земель сільськогосподарського призначення, визначення їх правового режиму, кола суб'єктів прав на такі землі, особливостей порядку їх використання та охорони, а також характеристика відповідальності за порушення земельного законодавства у цій сфері.

Землі сільськогосподарського призначення становлять самостійну категорію земель, що виділяється за їх основним цільовим призначенням – використанням для виробництва сільськогосподарської продукції, ведення товарного сільськогосподарського виробництва, фермерського та особистого селянського господарства. Їх правовий режим характеризується поєднанням приватноправових і публічно-правових засад, що обумовлено особливою соціальною, економічною та екологічною цінністю сільськогосподарських угідь.[2]

Правовий режим земель сільськогосподарського призначення передбачає встановлення спеціальних вимог щодо їх використання, обмежень у зміні цільового призначення, а також обов'язковість дотримання правил охорони земель і збереження родючості ґрунтів. Використання таких земель має здійснюватися відповідно до встановленого цільового призначення та з урахуванням екологічних вимог, що спрямовані на запобігання деградації ґрунтів, забрудненню земель і виснаженню природних ресурсів.[3]

Суб'єктами права на землі сільськогосподарського призначення є громадяни, юридичні особи, територіальні громади та держава. Кожна із зазначених груп суб'єктів наділяється визначеним обсягом прав та обов'язків щодо володіння, користування і розпорядження земельними ділянками. Правовий статус суб'єктів землекористування характеризується не лише наявністю майнових прав на землю, а й покладенням обов'язку забезпечувати раціональне використання земель, дотримуватися вимог екологічної безпеки та не порушувати прав інших осіб.[4]

Особливе місце у правовому регулюванні займає порядок використання та охорони земель сільськогосподарського призначення. Використання таких земель повинно забезпечувати ефективне сільськогосподарське виробництво та водночас збереження якісного стану ґрунтів. Важливими елементами правового механізму є встановлення нормативів використання земель, запровадження заходів щодо охорони земель, рекультивації порушених ділянок, захисту ґрунтів від ерозії, засолення, підтоплення та інших негативних процесів.[5]

Охорона земель сільськогосподарського призначення розглядається як система правових, організаційних та економічних заходів, спрямованих на збереження і відтворення родючості ґрунтів, недопущення погіршення екологічного стану земель та забезпечення сталого землекористування. Держава відіграє ключову роль у здійсненні контролю за використанням і охороною земель, реалізуючи функції нагляду, моніторингу та застосування заходів юридичної відповідальності.[6]

Важливою складовою правового регулювання є інститут відповідальності за порушення законодавства у сфері використання земель сільськогосподарського призначення. Порушення вимог щодо цільового використання земель, правил охорони ґрунтів,

недотримання екологічних стандартів, самовільне зайняття земельних ділянок або їх псування тягнуть за собою застосування заходів юридичної відповідальності. Така відповідальність виступає важливим гарантійним механізмом забезпечення законності у сфері земельних відносин та сприяє запобіганню порушенням у майбутньому.[7]

Разом із тим, практика застосування земельного законодавства свідчить про наявність низки проблем, пов'язаних із недосконалістю механізмів державного контролю, порушенням цільового призначення земельних ділянок, недостатньою ефективністю заходів охорони земель, а також існуванням колізій і прогалин у правовому регулюванні. Це зумовлює необхідність подальшого вдосконалення правових інструментів регулювання використання земель сільськогосподарського призначення та їх гармонізації з європейськими стандартами.

Отже, правове регулювання використання земель сільськогосподарського призначення має комплексний характер і спрямоване на забезпечення раціонального землекористування, охорону земель як основного національного багатства та захист прав і законних інтересів суб'єктів аграрних правовідносин. Ефективність такого регулювання значною мірою залежить від узгодженості норм земельного й аграрного законодавства, дієвості державного контролю та реального забезпечення балансу між приватними і публічними інтересами у сфері використання земельних ресурсів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%0
2. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення. URL:https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/12/25-1.pdf
3. Погрібний О. О. Аграрне право України: навчальний посібник. URL:https://studies.in.ua/pogrbnij-agrarne-pravo/
4. Земельний кодекс України: Закон України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14
5. Раціональне використання та охорона земель: навчальні матеріали. URL:http://eprints.kname.edu.ua/59182/1/2020%20печ.%205Л%20КЛ.Рац.исп.pdf
6. Про охорону земель: Закон України від 19 червня 2003 р. № 962-IV. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15
7. Про землеустрій: Закон України від 22 травня 2003 р. № 858-IV. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15

УДК 349.41

САЛІЙ О.І., здобувачка вищої освіти
Науковий керівник – **ЛОМАКІНА І.Ю.,** канд. юрид. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА БЕЗОПЛАТНУ ПРИВАТИЗАЦІЮ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК

У тезах досліджено правові особливості реалізації громадянами України права на безоплатну приватизацію земельних ділянок. Проаналізовано законодавчі засади отримання земельних ділянок, сучасні проблеми практичної реалізації цього права, а також тенденції трансформації земельного законодавства в умовах воєнного стану та земельної реформи.

Ключові слова: безоплатна приватизація землі, земельні правовідносини, земельна реформа, земельне право, земельні ділянки.

Право громадян України на безоплатну приватизацію земельних ділянок є одним із важливих інститутів земельного права та складовою реалізації конституційного принципу доступу громадян до природних ресурсів [1]. В умовах земельної реформи це право набуває особливої актуальності, оскільки сприяє задоволенню соціально-економічних потреб